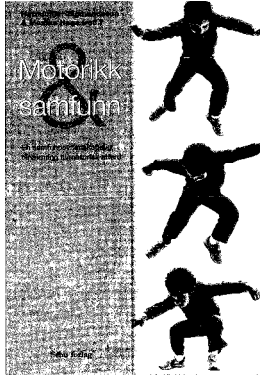

Bokanmeldelse: **Motorikk og samfunn** en samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd

Forfatter: Hermundur Sigmundsson
og Monika Haga (red.)

Forlag: Sebu 2004.

Sider: 183

Anmeldt av: Heid Osnes, høgskolelektor, Høgskolen i Oslo

Utfordrende bok om motorikk

En spennende og utfordrende bok som viser at motorisk kompetanse er viktig for barn og unge, og at vi har store muligheter for å legge til rette og påvirke barns motoriske utvikling.

Boka *Motorikk og samfunn* utfordrer oss i den forstand at den stiller spørsmål med vår forståelse av motorikk. Forfatterne er kritiske til den vanlige oppfatning av motorisk utvikling som noe som følger faste forhåndsprogrammer; noe som kommer av seg sjøl. Det er også en utfordring å sette seg inn i og forstå de ulike forklaringsmodellene boka presenterer og samtidig knytte de nye begrepene til praksis. Samtidig blir vi konfrontert med kritiske spørsmål vedrørende betydningen av motoriske ferdigheter knyttet til barn og unges helhetlig utvikling.

Motorisk utvikling er ofte forbundet med noe som forekommer de to første leveårene og som er forutbestemt og modningsbestemt. Denne utviklingsprosessen fortsetter gjennom hele livet. Både arv og miljø er viktige faktorer i utvikling av barns motoriske ferdigheter. Forståelsen av at motorisk atferd er sammensatt og komplekst, vil leseren absolutt bli klar over etter å ha lest denne boka.

Boka er delt inn i ni kapitler som er skrevet av forskjellige forfattere. Kapitlene kan leses hver for seg. I første del av boka blir ulike teorier presentert. Forfatterne gir en historisk oversikt over hvordan ulike teorier har dominert fagområdet i mange år og hvordan de teoretiske innfallsvinklene har endret seg i takt med endringer innenfor utvildingspsykologien. Disse teoriene har gitt detaljerte og gode beskrivelser av hvordan motoriske ferdigheter endrer seg med barnets alder. Men gode teorier som kan forklare årsakene til at nye bevegelser oppstår, mener forfatterne har vært mangelfullt.

Etter 1970 ble synet på motorisk utvikling som modningsbestemt og forutbestemt utfordret av flere forskere. Miljøet blir nå tillagt større betydning. Disse forskerne prøver nettopp å forklare årsakene til at motorisk utvikling skjer. Forfatterne mener dette representerer en ny tradisjon innen feltet og det er dette «nye» perspektivet boka stort sett handler om. Vi blir presentert for flere ulike teorier som har

hatt stor innflytelse på motorikk som forskningsfelt. Flere av teoriene kan være vanskelig å forstå etter en gangs lesing men viser leseren at motorikk er et sentralt og komplekst fagfelt. Forfatterne mener det er viktig å ha kunnskap om hvorfor og hvordan motorisk utvikling skjer for å kunne legge til rette for relevant stimulering og trening.

Testing av motorikk

I dette kapitlet blir vi kjent med forskjellige tester, deres styrke og svakheter. Forfatteren redegjør for testene på en oversiktlig måte og diskuterer kritisk anvendbarheten og nytten av ulike tester. Som forfatteren avslutter: «På tross av utstyr og tester som finnes, er den vanligste analyseringen av motorikk den vi gjør med det blotte øyet» (s.108).

Motorikk og fysisk aktivitet hos barn

I dette kapitlet diskuterer forfatteren sentrale begrep som «fysisk form» og «fysisk yteevne». Nesten daglig ser vi i mediene oppslag som viser bekymring for barns dårlige motorikk, overvekt, manglende tid til utelek og deres dårlige skrive- leseferdigheter dvs. bekymring over barns generelle helsetilstand og deres skoleprestasjoner. Forfatteren formidler et nyansert bilde av forskning som foreligger innen dette feltet og vil ikke trekke bombastiske konklusjoner. Flere studier kan tyde på at forekomst av dårlig motorisk kompetanse hos barn er økende. Likevel skriver hun at det er vanskelig å slå fast om barns aktivitetsnivå er høyere eller lavere enn før og om barns fysiske form virkelig er dårligere i dag. Det er gjort alt for få studier på området og undersøkelsene viser heller ikke sammenfallende resultater, skriver hun.

Språk og motorikk og språk og funksjonell håndskrift

I to kapitler tar boka opp sammenheng mellom motorikk og språk og motorikk og funksjonell håndskrift. Det kan synes som om det er en allmenn oppfatning at lese- og skriveferdigheter og språk har nær sammenheng med motorikk. Vi blir presentert for ulike studier som viser slike sammenhenger. Samtidig gir forfatterne oss forståelse for at dette er ikke bare et motorisk problem, men et problem som er både sammensatt og komplekst.

En av forfatterne diskuterer sammenhengen mellom god motorikk og språk. Hun påpeker at god motorikk er spesielt viktig for førskolebarn fordi barna gjennom kroppen kommuniserer med hverandre. Flere studier har vist at ca. 5-15% av alle barn lider av motorikkvansker. Denne gruppen med barn har de senere årene fått diagnosen DCD (Developmental Coordination Disorders). Denne diagnosen gis når barnet har betydelig dårligere motoriske ferdigheter enn en skulle forvente. Leseren får innsikt i ulike årsaker til disse sammensatte problemene, som kan være både indirekte og direkte.

I kapitlet om skriftforming redegjør forfatteren for viktige resultater fra ulike undersøkelser om barns håndskrift og bruk av ulike undervisningsmetoder i skriftforming. Hun trekker fram at det har vært en utbredt oppfatning at dysfunksjonell håndskrift skyldes perseptuelle og motoriske vansker. Undersøkelser viser til ulike resultater, og det er ikke gitt at dette er hovedårsaken til problemet. Forfatteren nevner flere faktorer som vurderes i denne sammenheng, men mener likevel en ikke kan se bort fra at underutviklede finmotoriske evner kan være blant årsakene til dysfunksjonell håndskrift.

Motorikk som samfunnsfenomen - en refleksjon

I bakas siste kapittel stiller forfatteren spørsmål om de eventuelle motoriske problemer som barn og unge måtte ha, virkelig er et problem i dagens samfunn. Han mener krav om motoriske ferdigheter hos barn og unge må ses i forhold til de motoriske krav de vil møte i voksenlivet. Hans analyser tar utgangspunkt i fire sentrale sider ved voksenlivet: arbeidsliv, fritid, husarbeid og transport. Forfatterens refleksjoner konkluderer med at krav til god motorikk i voksenlivet ikke ser ut til å være spesielt viktig. Dette kan umiddelbart synes holdbart på bakgrunn av hans argumentasjon. Men ser en gode motoriske ferdigheter i sammenheng med å ha «god helse» er dette perspektivet helt utelatt av forfatteren. Som representant innen fagfeltet «barn og fysisk aktivitet» blir jeg nesten litt provosert av at ikke helseperspektivet er vurdert, og at ikke det sosiale aspektet knyttet til bevegelse/fysisk aktivitet har fått større plass i hans refleksjoner.

Likevel må jeg si meg enig i hans poengtering av at fokus i arbeid med barn og unge, bør være å tilstrebe og gi flest mulig barn gode motoriske opplevelser og ikke bare være opptatt av barns motoriske problemer.

Oppsummering

Dette er en grundig bok om motorikk. Boka reiser spørsmål ved påstander og utsagn om motorikk og dens betydning for ulike utviklingsområder. Det samfunnsmessige perspektivet som trekkes fram er spennende og antagelig første gang presentert i en egen bok om motorikk. Etter hvert kapittel følger en egen litteraturliste. Her vil leseren finne mye interessant og spennende stoff om motorikk. Deler av boka må nok leses flere ganger før en får full forståelse av det teoretiske grunnlaget som motorisk utvikling og læring bygger på. Boka er absolutt å anbefale og bør leses av alle faggrupper som jobber med barn og unge.

Anmeldelsen har tidligere vært publisert i [PEDAGOGISK BOKORM](#)

Ønsker du å bestille denne boken send en [e-post](#) til BOKSTUA